

Umjetnost u središte emancipacijske političke borbe

Intervju s Jonasom Staalom

[BLOK]:

ANA KUTLEŠA,
IVANA HANAČEK,
VESNA VUKOVIĆ

Art at the heart of emancipatory political struggle

Interview with Jonas Staal

Nizozemski umjetnik Jonas Staal posljednjih nekoliko godina s grupom suradnika razvija projekt *New World Summit*. Projekt se temelji na direktnoj suradnji s političkim grupama iz cijeloga svijeta koje se bore protiv suvremenih oblika kolonijalizma, imperijalizma i represije. Utoliko činjenica da se on, posebice u prvim godinama realizacije, odvijao u afirmiranim centrima svjetske umjetničke scene, na bijenalima i u etabliranim institucijama, dodatno intrigira. O tome kako jedan takav projekt funkcionira u depolitiziranom svijetu umjetnosti, kako se nosi s neminovnim kontradikcijama, ali i što proizvodi u političkom polju, razgovarali smo u rujnu 2015. godine s Jonasom Staalom, istražujući što danas znači otvoreno politizirati vlastitu umjetničku praksu.

BLOK Vaš projekt *New World Summit*, na kojemu radite od 2012. godine, svojevrsno je uprizorenje „alternativnog parlamenta“ koji okuplja organizacije koje su *demokratske* države proglasile *terorističkim organizacijama* i time ih isključile iz političkog polja. Već dulji niz godina razvijate koncept „demokratizma“ koji tumačite kao sistemsko gušenje demokracije i njezinu zloupotrebu u svrhu provođenja imperijalističke politike. Kakav je Vaš stav o revolucionarnoj, oružanoj borbi potlačenih i njezinom prevođenju u umjetnički rad i estetizaciju koja lako može skliznuti u romantizaciju?

JONAS STAAL U prvom redu, svi su parlamenti svojevrsno „uprizorenje“, a sama politika u sebi uvijek sadrži obilježja performativnog i teatralnog. Teatar za nas nije prostor izvan politike, oni se isprepliću. Naši su parlamenti jednako „stvarni“ kao i pravi parlamenti. Možda su čak i stvarniji, jer teže preispitivanju institucije parlamenta, što parlament jest te što bi mogao i trebao biti. Našim projektom *New World Summit* branimo pojam „neograničene“ demokracije, što je direktna kritika politike sastavljanja „crnih listi“ koja je uzela maha u tzv. Ratu protiv terora. Osobama koje dospiju na „crnu listu“ putovnica više nije važeća, putovanja su im onemogućena, a bankovni računi blokirani. Riječ je o vrlo učinkovitom načinu udaljavanja pojedinaca iz okvira demokratskog sustava, jer time oni zapravo

In the last few years together with the group of collaborators Dutch artist Jonas Staal develops the project *New World Summit*. The project is based on the direct collaboration with political groups on the global scale, which struggle against contemporary forms of colonialism, imperialism and repression. The fact that it has been, especially in its first years, realized in the prominent centres of the global art scene, such as biennials and established institutions, makes it insofar more intriguing. How does such a project function in the depoliticized art world, how does it cope with inescapable contradictions, but also what does it produce in the political field, these are all questions we have discussed in conversation with Jonas Staal in September 2015, examining what does it mean to openly politicize ones own artistic practice today.

BLOK The *New World Summit* project, which you have been working on since 2012, is actually a staging of an “alternative parliament” gathering organizations that have been denounced by *democratic* states as *terrorist* and thus excluded from the field of politics. In fact, you have been focusing for a number of years now on the concept of “democratism” as a systematic way of suppressing democracy and abusing it for the purposes of imperialist politics. What is your position on the revolutionary, armed struggle of the suppressed and its translation into artistic work, an aestheticization that may easily end in romanticization?

JONAS STAAL Firstly, all parliaments are “stagings,” and politics is always located in the performative and the theatrical. Theatre for us is not a space outside of politics, but inherently intertwined with it. Our parliaments are just as “real” as the existing ones, possibly even more real, as they aim to question the very conditions of what a parliament is, could or should be. As the *New World Summit*, we defend a notion of “limitless” democracy, which is a direct critique of the policies of blacklisting that actively developed during the War on Terror. Being blacklisted means that one’s passport is revoked, travelling becomes impossible and bank accounts are frozen. One is effectively placed “outside” of democracy by being rendered stateless. It shows that the model of the state and the practice of

ostaju bez državljanstva. To pokazuje u kolikoj su mjeri model države i demokratska praksa usko povezani. Demokratska praksa nemoguća je u situaciji u kojoj vam se državljanstvo ne priznaje.

Smatramo da demokracija kao praksa mora biti odvojena od konstrukta države. Demokraciju ne treba nužno poistovjećivati s parlamentarizmom, štoviše, njome se izražava trenutak radikalnog egalitarizma. Ponekad glasanje može rezultirati takvim trenutkom radikalnog egalitarizma, a ponekad je izravna samoobrana nužna kako bismo povratili naše pravo na političku i kulturnu reprezentaciju. Fundamentalna praksa demokracije na mnogo načina može postići jednakost ili je čak osnažiti. Nadamo se da naš *New World Summit* može doprinijeti stvaranju uvjeta za takve demokratske momente: moment u kojem se susrećemo pod jednakim uvjetima i na jednakim osnovama, iako su prije i poslije pozicije naših sudionika obilježene strahovitom nejednakošću po pitanju moći i bogatstva. Pritom ne želim reći da su organizacije koje su se našle na „crnoj listi“ automatski nemoćne. Mnoge od skupina s kojima surađujemo uspjele su

ostvariti značajan stupanj autonomije, poput Baskije ili nekih dijelova Kurdistan.

Umjetnost i kultura imaju vrlo istaknutu ulogu u povijesti mnogih pokreta s kojima surađujemo. Kada država pojedincima suzbija pravo na njihov jezik i negira njihovu povijest i kulturu, uloga umjetnosti se snažno politizira. Poezija, književnost, glazba i vizualne umjetnosti tako postaju sredstvo održavanja kolektivne svijesti o porijeklu i ciljevima političke borbe. Moglo bi se čak i reći da umjetnost tako postaje svojevrsna alternativa državi: prostor u kojem se, kako smo to Boris Buden i ja sročili, „povijest vraća s osvetom“. Prema našem današnjem – europskom – poimanju, suvremena je umjetnost domena koja se nalazi „izvan“ politike, prostor simulakruma u kojem promišljamo način na koji je predstavljen svijet koji nas okružuje, gdje postavljamo pitanja i kritički sagledavamo naše društvo, no sve to bez mogućnosti da ostvarimo bilo kakvu promjenu. Smatram da je upravo to postalo najveći tabu umjetnosti: da, umjesto stvaranja umjetnosti u svijetu takvom kakav jest, odlučimo *stvoriti svijet*. Povijest umjetnosti kao monumentalne

**KADA DRŽAVA POJEDINCIMA SUZBIJA PRAVO
NA NJIHOV JEZIK I NEGIRA NJIHOVU POVIJEST
I KULTURU, ULOGA UMJETNOSTI SE SNAŽNO
POLITIZIRA.**

**DANAS SLUŽIMO KREATIVNOJ INDUSTRIJI
KAPITALISTIČKE DEMOKRACIJE,
DOKTRINI KOJA JOŠ UVIJEK PODLIJEŽE
„TOTALITARISTIČKIM“ UTJECAJIMA
PROŠLOSTI.**

**WHEN ONE'S LANGUAGE IS SUPPRESSED,
CULTURE AND HISTORY NEGATED BY THE
STATE, THE ROLE OF ART BECOMES HIGHLY
POLITICIZED.**

**WE NOW SERVE THE CREATIVE INDUSTRY OF
CAPITALIST-DEMOCRACY, A DOCTRINE THAT
IS FAR FROM FREE OF THE "TOTALITARIAN"
INFLUENCES OF THE PAST.**

democracy are inherently tied. Not being recognized by the state means that a democratic practice becomes impossible. We believe that democracy as a practice has to be separated from the construct of the state. For us, democracy is not necessarily the same as parliamentarism, but rather articulates the moment of radical egalitarianism. Sometimes voting can result in such a moment of radical egalitarianism, sometimes the use of direct self-defence is needed in order to reclaim one's right to political and cultural representation. A fundamental practice of democracy knows many forms in order to achieve or even enforce equality. We hope that our *New World Summit* can contribute to creating the conditions of such democratic moments: the moment in which we meet on equal terms on equal grounds, even though before and after the position of our participants are characterized by extreme inequality in terms of power and wealth. This is not to say that blacklisted organizations are by definition powerless, in many cases, groups that we work with have been able to achieve far reaching autonomy, such as the Basque Country or

certain parts of Kurdistan. Our experience has been that the role of art and culture is prominent in the history of many of the movements that we work with. When one's language is suppressed, culture and history negated by the state, the role of art becomes highly politicized: poetry, literature, music and visual art become the means to maintain a collective consciousness of the origins and aims of a political struggle. One could even say that art becomes the alternative to the state; a space in which "history returns with a vengeance," as Boris Buden and me framed it. Our present day – European – understanding of contemporary art is one of a space "outside" of politics, a space of simulacra, where we reflect on the means of representation of the world around us, where we ask questions and hold up critical mirrors to society, but without the possibility to change anything. I believe this has become the greatest taboo of art: that instead of making art in the world as it exists, we would decide to *make a world*. The history of art as monumental propaganda for 20th-century dictatorships provides the means of pressure to demand an apolitical and *faux* neutral position of

propagande za diktatorske režime 20. stoljeća stvorila je pritisak kojim se od umjetnika zahtijeva zauzimanje apolitične, lažno neutralne pozicije. No, kao rezultat toga, danas služimo kreativnoj industriji kapitalističke demokracije, doktrini koja još uvijek podliježe „totalitarističkim“ utjecajima prošlosti. Umjesto da naše kulturne institucije prepustimo sadašnjem *statusu quo*, trebali bismo ih iznova zauzeti, politizirati ih i naš rad posvetiti novim svjetovima koji se upravo izgrađuju pred našim očima. Dvadeseto je stoljeće dovoljno dugo zastrašivalo umjetnike; umjesto da iščekujemo pojavljivanje novog kapitalističkog totalitarizma (ukoliko već nije prisutan), trebali bismo umjetnost postaviti u samo središte emancipacijske političke borbe. Dvije najčešće kritike našeg rada na samitu ističu da zloupotrebljavamo umjetnost u političke svrhe, odnosno da zloupotrebljavamo politiku u svrhu umjetničkog stvaralaštva. Odbacujemo obje kritike. Umjetničkim se stvaralaštvom služimo u solidarnosti i suradnji s političkim pokretima iz svih dijelova svijeta: ne samo s predstavnicima nepriznatih zemalja koji sudjeluju na samitu, nego i s političkim strankama, društvenim

**KADA SE UMJETNICI NASTOJE IZRAVNO
SUPROTSTAVITI *STATUSU QUO* I SUDJELOVATI U
EMANCIPACIJSKOJ POLITICI; TADA NAS NAZIVAJU
„PROPAGANDISTIMA“ I „AKTIVISTIMA“.**

**WHEN ARTISTS TRY TO DIRECTLY CONFRONT
THE *STATUS-QUO* AND COLLABORATE WITH
EMANCIPATORY POLITICS; THEN WE ARE
“PROPAGANDISTS,” “ACTIVISTS.”**

artists. But the result is that we now serve the creative industry of capitalist-democracy, a doctrine that is far from free of the “totalitarian” influences of the past. Instead of abandoning our cultural institutions to the status-quo we should occupy them anew, politicize them, and dedicate our work to the new worlds that are being built right in front of our eyes. The 20th century has intimidated artists long enough, and instead of awaiting new capitalist totalitarianism to emerge – if they are not present already – we should relocate art at the heart of emancipatory political struggle. The two most reoccurring critiques on the work of the summit is that we abuse art for political means or that we abuse politics to make art. We reject both presumptions. We occupy the space of art in solidarity and collaboration with political movements from all over the world, not just the stateless groups that speak at the summit, but also with political parties, social movements, unions and progressive diplomatic and lawyer groups: employed in such collaborations art is a political weapon with which we make the world anew. We will not give into the intimidation that tells us that if we as artists

pokretima, sindikatima te progresivnim diplomatskim i pravničkim skupinama. U takvom obliku suradnje umjetnost postaje političko oružje kojim izgrađujemo novi svijet. Ne dopuštamo se zastrašiti porukama da bi se umjetnici, ukoliko se žele baviti politikom, trebali pridružiti nekoj političkoj stranci i ostaviti umjetnost postrani, i obratno – da bi, ukoliko žele biti umjetnici, trebali zašutjeti, „biti lijepi“ i ne petljati se u politiku.

BLOK Projekt *New World Summit* definirate kao *umjetničku i političku* organizaciju, a umjetničko polje za vas je područje u kojem se mogu nanovo promisliti i razvijati demokratske prakse. To bi podrazumijevalo da je domena umjetničkog stvaralaštva slobodna, ili barem homogenizirana, a ne i da je sama prostor (klasnog) antagonizma, što znamo da nije točno. Kako se projekt *New World Summit* nosi s takvim umjetničkim poljem?

JONAS STAAL U široj, popularnoj koncepciji umjetnost zaista i dalje predstavlja izuzetan prostor slobode. Suprotno propagandi tzv. totalitarističkih režima iz prošlosti, umjetnost funkcionira kao dokaz da se naše društvo očistilo od prošlosti obilježene diktaturama: danas se sve može reći i izraziti, sva se pitanja mogu postaviti i svi tabui kršiti. Izuzetak je kada se umjetnici nastoje izravno suprotstaviti *statusu quo* i sudjelovati u emancipacijskoj politici: tada nas nazivaju „propagandistima“

want to do politics we should join a party and leave art be or that if we want to be artists, we should shut up and be beautiful and refrain from the domain of politics.

BLOK You have been defining the *New World Summit* project as an *artistic* and *political* organization, and you consider the field of art as a space to reinvent and develop the democratic practice. This implies that the field of art is free, or at least homogenized, rather than merely an area of (class) antagonism, but we know this to be untrue. So, how does *New World Summit* come to terms with the field of art?

JONAS STAAL In popular conception art indeed remains an exceptional space of freedom. Different than the propaganda of the so-called totalitarian regimes in the past, art operates as a proof that society has cleansed itself from the history of dictatorships: all can be said and expressed, all questions can be asked and all taboos can be broken. Except when artists try to directly confront the status-quo and collaborate with emancipatory politics: then we are “propagandists,” “activists” and we are told that we should better join a “real” political party. The underlying presumption is that art can only be art when it rejects the political. As the *New World Summit* we see the paradox that

i „aktivistima“ te nam poručuju da se radije pridružimo nekoj „pravoj“ političkoj stranci. Takav stav počiva na pretpostavci da umjetnost može biti umjetnost samo ako odbaci političko. Okupljeni u *New World Summitu*, uočavamo paradoks koji iz toga proizlazi: umjetnost koja želi predstavljati društvene ideale istovremeno ne smije imati nikakvu moć kako ne bi izgubila svoj povlašteni položaj. Ne prihvaćamo takav stav i zahtijevamo mogućnost politizacije umjetnosti. Branimo potrebu umjetnika za direktnim angažmanom u politici i suradnjom s političkim pokretima koji žele prestrukturirati odnose moći. U današnje se vrijeme umjetnost ne smije angažirati ako želi biti slobodna. No, umjetnost ne treba takvu vrstu „slobode“, nego *oslobođenje* od *statusa quo* demokratskog kapitalizma. Autonomija umjetnosti trebala bi značiti kolektivnu autonomiju društva. Dakako, braniiti takve ideje u svijetu umjetnosti onakvom kako ga je Hito Steyerl opisala (uglavnom usredotočenim na „uljepšavanje kapitalizma“), znači da smo suočeni s kontradikcijama. No, kontradikcije zato i postoje, da bismo se s njima suočili i premostili ih.

BLOK Jedan od ključnih pojmova u konceptu projekta *New World Summit* jest pojam „fundamentalne demokracije“. Definirate ga kao „ideološki projekt koji nam omogućuje da djelujemo kao politička bića, a ne kao puki glasači-potrošači, kako to postojeći

monopoli moći priželjkjuju. No, kao umjetnički rad *New World Summit* nužno je reprezentacija. Čak i kad se realizira u formatu samita, predstavlja tek model političke organizacije, što posebno dolazi do izražaja u njegovoj izložbenoj realizaciji. To je jedan aspekt „teškoće s reprezentacijom“, dok je drugi aspekt rezultat odluke da se kao politički format uzme parlament, koji je tijelo predstavničke demokracije. Nije li koncept fundamentalne demokracije u nužnom sukobu s oba navedena aspekta? I kako se uopće uklapa u samu reprezentaciju?

JONAS STAAL Sociografija *New World Summita* zasniva se na fizičkom okupljanju ljudi u fizičkom prostoru u kojem je moguće artikulirati i ostvariti intimnu politiku. U tom je smislu pojam *prisustva* vrlo značajan. To, naravno, ne nadilazi reprezentaciju, nego je definira i proširuje. Primjerice, tijekom četvrtog *New World Summita* u Bruxellesu napravili smo seriju mapa u

**DILAR DIRIK, PREDSTAVNICA POKRETA
KURDSKIH ŽENA DALA JE ODGOVOR NA TU
KONTRADIKCIJU I PREDLOŽILA KARTU NA
KOJOJ NIJE PRIKAZAN NIKAKAV TERITORIJ,
IDEOLOŠKU MAPU KOJA PREDLAŽE NOVI MODEL
„DEMOKRACIJE BEZ DRŽAVE“ KOJI JE KURDSKI
REVOLUCIONARNI POKRET RAZVIO TIJEKOM
NIZA DESETLJEĆA BORBE ZA NEOVISNOST.**

**DILAR DIRIK, REPRESENTATIVE OF THE KURDISH
WOMEN'S MOVEMENT, PROPOSED A MAP
THAT DID NOT SHOW ANY TERRITORY AT ALL,
BUT FORMED AN IDEOLOGICAL MAP THAT
PROPOSED A NEW MODEL OF “STATELESS
DEMOCRACY”, BASED ON SELF-GOVERNANCE,
GENDER-EQUALITY AND COMMUNAL ECONOMY,
DEVELOPED OVER DECADES OF STRUGGLE BY
THE KURDISH REVOLUTIONARY MOVEMENT.**

this results in: an art that wants to represent societal ideals, but it has to remain powerless in order not to lose its privileged position. We reject it and demand a politicization of art and we defend the need to be directly involved with politics and political movements that aim at restructuring power. In our present time, in order for art to be free it cannot act. Art does not need this “freedom,” what it needs is *liberation*: liberation from the status-quo of democratic-capitalism. The freedom of art instead should be the collective freedom of society. The autonomy of art should be the collective autonomy of society. Of course, to defend these ideas in the art world as it is – mainly concerned with “making capitalism more beautiful,” as Hito Steyerl said, means that we are faced with contradictions. But contradiction is there to confront, to work through, to overcome.

BLOK A crucial notion in *New World Summit* as a concept is “fundamental democracy,” defined as “an ideological project that provides the instrument to manifest ourselves as political beings, rather than as the voter-consumers that the existing monopolies of power would like us to be.” However, as a form of artistic work, *New World Summit* is necessarily about representation; even when realized in the format of a summit, it is eventually a model of political organization. This is particularly evident in its exhibition layout. That is one side of the “difficulties

with representation,” whereas the other side results from the decision to take the *parliament* as the political format, which is a body of representative democracy. The concept of fundamental democracy, is it not necessarily in conflict with both? And how does it navigate through representation in the first place?

JONAS STAAL The sociography of the *New World Summit* is based on a physical gathering of people, in a physical space where we articulate and perform an intimate politics – in that sense it is strongly invested in the notion of *presence*. This of course does not so much overcome representation, but rather redefines it, broadens it. During the 4th *New World Summit* in Brussels for example, we developed a series of maps in collaboration with about twenty participating “stateless states” – unrecognized states – from all over the world.

suradnji s dvadesetak nepriznatih zemalja sudionica iz cijelog svijeta. Nastojali smo razviti vizualna sredstva reprezentacije njihove borbe za autonomiju i neovisnost. Karte su bile izložene tijekom izlaganja i debati što je omogućilo da se primjerice o Baskiji i Azawadu govori kao zemljama Baskiji i Azawadu, a ne kao „pokrajini Baskiji u Španjolskoj“ ili „Azawadu u sjevernom Maliju“. Drugačiji model vizualne reprezentacije omogućio je drugačiju retoriku, drugačiji referentni okvir i artikulaciju vlastitih uvjeta za raspravu i reprezentaciju. Time se naravno nije izbjegao paradoks. Sam model karte snažno je utemeljen u kolonijalnoj i imperijalističkoj povijesti. Dilar Dirik, predstavnica *Pokreta kurdskih žena* dala je odgovor na tu kontradikciju i predložila kartu na kojoj nije prikazan nikakav teritorij, ideološku mapu koja predlaže novi model „demokracije bez države“ koji je Kurdski revolucionarni pokret razvio tijekom niza desetljeća borbe za neovisnost. Njihov je model zasnovan na samoupravljanju, rodnoj ravnopravnosti i komunalnoj ekonomiji. Na taj način samit postaje prostor u kojem se javljaju potpuno novi modeli reprezentacije. Našim publikacijama, izložbama, dokumentarnim filmovima i online sadržajima također nastojimo ove ideje približiti široj publici. To je drugi sloj reprezentacije, pored samih okupljanja na samitu. On, naravno, povlači rizik da se ideal prakse fundamentalne demokracije vrati u područje mas-medijacije. No, vjerujemo da su nam potrebna

sva sredstva koja imamo na raspolaganju kako bismo privukli pažnju na srž našega rada. A to je redefinirati demokratsku praksu kroz alternativne parlamente i proširiti sredstva političke reprezentacije konkretnim prijedlozima – strukturama i simbolima koje oblikujemo u suradnji sa skupinama iz naše mreže.

BLOK
 Osvrćući se na tri godine rada *New World Summita*, koji djeluje i kao politička organizacija, možete li nam reći na koji način on doprinosi pokretima i organizacijama koje okuplja u svome radu?

JONAS STAAL
 U političkom smislu razvili smo mreže solidarnosti između tridesetak političkih organizacija iz nepriznatih zemalja s kojima smo povezani. Pomogli smo povezati progresivne pravne stručnjake s organizacijama s kojima smo surađivali, između ostalih i uz pomoć našeg partnera *Progress Lawyer Network* iz Bruxellesa. Uspostavili smo dugoročnu suradnju s *Unrepresented Nations and People Organisation* sa sjedištem u Haagu i Bruxellesu. Oni su skupine s kojima surađujemo uključili u svoju diplomatsku mrežu, s glavnim ciljem njihovoga boljeg predstavljanja u Europskom parlamentu. Jedan od naših partnera je i Zaklada Berghof iz Berlina koja se također povezala sa skupinama i pozvala ih da sudjeluju i na drugim

We tried to develop the visual means to represent their specific struggle for autonomy or independence. Standing in front of their maps during the speeches and debates, this avoided to have to speak of “Basque Country in Spain,” or “Azawad in northern-Mali,” but allowed to speak of *Basque Country*, or *Azawad*, proper. A different model of visual representation thus allowed for a different speech, a different frame of reference; it allowed for an articulation of one’s own conditions for debate and representation. Of course this does not avoid paradox. The very model of the “map” is strongly embedded in colonial and imperialist history. An answer to this contradiction came from Dilar Dirik, representative of the Kurdish Women’s Movement, who proposed a map that did not show any territory at all, but formed an ideological map that proposed a new model of “stateless democracy,” based on self-governance, gender-equality and communal economy, developed over decades of struggle by the Kurdish revolutionary movement. Thus, the summit is also an arena where completely new models of representation emerge. Our publications, exhibitions, documentaries and online channels try to communicate these ideas to a broader public. Thus, they form a second layer of representation apart from the physical gatherings of the summit itself. The risk is of course that it moves the ideal of a practice of fundamental democracy back into the sphere of mass

mediation; but we believe we need all these instruments at our disposal to draw attention to our core work: to redefine the practice of democracy through our alternative parliaments, and to extend means of political representation through concrete propositions – the structures and symbols that we design in collaboration with the groups from our network.

BLOK
 You now look back on three years of working with *New World Summit*, which also functions as a political organization. How does *New World Summit* contribute to the movements and organizations that it includes and gathers?

JONAS STAAL
 In political terms, we have developed networks of solidarity between about thirty stateless political organizations from our network. We have helped progressive lawyers to connect to organizations that we worked with, among others through our partner the *Progress Lawyer Network* in Brussels. We have developed a long-term collaboration with the *Unrepresented Nations and Peoples Organization (UNPO)* in The Hague and Brussels that has taken groups that we work with into their diplomatic network, mainly aimed at stronger representation in the European parliament. Another such partner is the *Berghof Foundation* in Berlin that has invested in groups from the summit network as well and invited them to join other international

međunarodnim konferencijama. Također smo organizirali brojna okupljanja u poznatim debatnim centrima na kojima su skupine iz naše mreže mogle raspravljati s političarima, novinarima i članovima akademske zajednice. Producirali smo i dva dokumentarna filma: *Umijeće stvaranja države* (*The Art of Creating a State*) iz 2015. godine (Rob Schröder i Gabriëlle Provaas) koji govori o borbi za neovisnost u Azawadu i *Demokracija bez države* (*Stateless Democracy*, Michiel Landeweerd, Rens van Meegen i *New World Summit*) koji se upravo snima u autonomnoj regiji Zapadni Kurdistan. Trenutno radimo i na organizaciji političke delegacije u Zapadnom Kurdistanu, a u suradnji s tamošnjom autonomnom vladom razvijamo i projekt trajnog parlamenta na otvorenom u jednom od njihovih gradova. Rad i djelovanje *New World Summита* u obliku konferencije ipak ima svoje granice. Iako smo u suradnji s BAK-om (*Baza za suvremenu umjetnost*) u Utrechtu pokrenuli i vlastitu akademiju, svjesni smo da ćemo nakon iduća dva samita morati fokus našega rada preusmjeriti na pomoć u razvijanju

**TROJE JE NAŠIH ČLANOVA OPTUŽENO
ZA PRUŽANJE „MATERIJALNE
PODRŠKE TERORISTIČKIM
ORGANIZACIJAMA“ TE NAM JE OTADA
ZABRANJEN POVRATAK U INDIJU.**

**THREE OF OUR MEMBERS
WERE ACCUSED OF PROVIDING
“MATERIAL SUPPORT TO TERRORIST
ORGANIZATIONS,” AND AS SUCH, WE
HAVE NOT BEEN ABLE TO RETURN TO
THE COUNTRY SINCE.**

conferences. We have further organized many events in popular debate centres where groups from our network debated with politicians, journalists and academics. We have further commissioned two documentaries, one about the independence struggle in Azawad (*The Art of Creating a State*, Rob Schröder and Gabriëlle Provaas, 2015) and one that is currently being produced in the autonomous region of West-Kurdistan (*Stateless Democracy*, Michiel Landeweerd, Rens van Meegen and *New World Summit*, 2016). Currently, we are also organizing a political delegation to West-Kurdistan and in collaboration with the autonomous government we are also developing a permanent open-air parliament in one of its cities. There is also a limit to the work of the *New World Summit*. The form of the conference can only bring about so much. And even though we also have our own academy, established with BAK – Base for Contemporary Art in Utrecht, we feel that after the next two planned summits we need to shift our focus on helping

konkretnijih i trajnijih infrastruktura za organizacije u našoj mreži. Jedan od koraka u tom novom smjeru je i osnivanje našeg prvog trajnog parlamenta.

BLOK *New World Summit* okuplja razne političke pokrete. Poznato je da mnoge od organizacija uključenih u *New World Summit* imaju svoje službene urede u Nizozemskoj. Također je zanimljivo da je Nizozemska jedna od rijetkih zemalja koje su odbile izručiti pripadnike Filipinskog nacionalnog demokratskog pokreta. Kako odabirete sudionike samita? U kojoj mjeri nizozemska vanjska politika olakšava ili onemogućava vaše kontakte s određenim grupama? Zašto su neke od gerilskih grupa isključene iz vašeg projekta, poput indijskih i kolumbijskih skupina?

JONAS STAAL Godine 2013. planirali smo održati 3. izdanje *New World Summита* u gradu Kochi u indijskoj državi Kerala. No, troje je naših članova optuženo za pružanje „materijalne podrške terorističkim organizacijama“ te nam je otada zabranjen povratak u Indiju. Trenutno planiramo dva nova samita: jedan će se održati ove godine u novom parlamentu koji gradimo u Zapadnom Kurdistanu, a drugi početkom 2016. godine u Utrechtu na kojem će po prvi puta sudjelovati i organizacije iz Kolumbije i ostalih južnoameričkih zemalja. Nizozemska je zaista odigrala važnu ulogu u odnosu na mnoge

to develop more concrete and durable infrastructures for the organizations of our network. The building of our first permanent parliament is a step in this new direction.

BLOK *New World Summit* involves various political movements whose contexts and histories are not representable in this format. It is known that many of the involved organizations have their offices in the Netherlands. Interestingly, the Netherlands is also among the rare countries that refuse to extradite members of the Philippines' National Democratic Movement. How do you choose the participants? To what extent does the exterior policy of the Netherlands facilitate or obstruct certain contacts? Why are some guerrilla groups, such as the Indian or Colombian ones, excluded from your project?

JONAS STAAL As you might know, in 2013 we planned the 3rd *New World Summit* in Kochi, Kerala, in India. But three of our members were accused of providing “material support to terrorist organizations,” and as such, we have not been able to return to the country since. We currently have two summits planned, one in the new parliament that we are building in West-Kurdistan in 2015, and one in Utrecht early next year. Colombian and other south-American organizations will participate for the first

tzv. „terorističke“ organizacije. Mnogi su članovi Frakcije Crvene armije (RAF) djelovali iz Nizozemske, a Kurdska radnička stranka (PPK) neko je vrijeme na jugu Nizozemske organizirala kampove za obuku, to je uvelike povezano s progresivnom političkom klimom iz 1960-ih i 1970-ih godina. Tamna strana nizozemske uključenosti u potpunosti se veže na njezinu vlastitu kolonijalnu prošlost. Primjerice, vlada Zapadne Papue u egzilu s kojom redovito surađujemo nekoć je pomagala Nizozemskoj u njezinom nastojanju da zadrži kolonijalnu vlast u Indoneziji. Nizozemska im je zauzvrat obećala neovisnost, no to se nikada nije ostvarilo. U tom pogledu Nizozemci danas nose dvostruku povijesnu odgovornost: s jedne strane da se javno ispričaju za ratne zločine počinjene u Indoneziji i da pomognu ponovno uspostavljanje tamošnje vlade, a s druge strane odgovornost da pomognu Zapadnoj Papui na njenom putu prema neovisnosti. Međutim, Nizozemci su pokazali da su sistemski slijepi što se tiče njihove kolonijalne prošlosti te su mogućnosti za uspostavljanje ijedne od navedenih država vrlo male. Naš odabir sudionika ovisi o specifičnoj temi pojedinog summita. Primjerice, u fokusu prvog izdanja samita u Berlinu bile su organizacije koje su se bavile politikom „crnih lista“ u tzv. Ratu protiv terora. Stoga smo pozive na sudjelovanje uputili skupinama koje su se našle na „crnoj listi“ i gradili kontakte kroz međunarodne konferencije na kojima smo sudjelovali. Četvrto

izdanje samita u Bruxellesu fokusiralo se na pojam „nepriznate države“, teme koja je uključivala i skupine koji se ne nalaze na „crnoj listi“, poput Somalilanda i Rehoboth Basters. Pritom smo naš program razaslali na 36 nepriznatih država članica *Unrepresented Nations and Peoples Organizations* i nastojali pomoći svakome tko nam je jasno dao do znanja da prepoznaje važnost programa. Redovito nam se s upitima javljaju organizacije koje žele sudjelovati, stoga smo napravili popis ljudi i organizacija i trudimo se razviti programe koji bi doprinijeli njihovoj borbi. Samit u velikoj mjeri oblikujemo prema političkoj važnosti pojedinih aspekata naše mreže.

BLOK ETA je u međuvremenu pokrenula unilateralni mirovni proces i postala vodeća stranka u Baskiji. Koji je vaš stav o njihovom uključivanju u parlamentarnu demokraciju predstavničkog tipa?

JONAS STAAL... Smatram da ETA i njezini birači sami odlučuju o tome kako mogu najbolje osnažiti svoje zahtjeve i pravo na samopredjeljenje, i da to i treba biti tako.

BLOK *New World Summit* je 2013. godine, u suradnji s BAK-om (Baza za suvremenu umjetnost) iz Utrecht, osnovao *New World Academy*. Ideja projekta bila je približiti političku organizaciju

time in the latter. The Netherlands indeed has played an interesting role in relationship to many so-called terrorist organizations. Many members of the Red Army Faction (RAF) were based in the Netherlands, and the Kurdistan Workers Party (PKK) for some time had training camps in the south of the country – this has much to do with the progressive political climate of the 60s and the 70s. The dark side of Dutch involvement has everything to do with its own colonial past, in the case of the Government of West-Papua in exile for example that we work with regularly that fought with the Dutch who wanted to maintain its colony in Indonesia with the promise that independence would be granted to the West-Papuans afterwards, but this never happened. The Dutch today have a dual historical responsibility in this regard, on one hand to publicly apologize for its war crimes in Indonesia and to retribute its government; on the other, to help the independence of West-Papua to move forward. But the Dutch have proved to be systemically blind to their colonial history, so the chance of restitution for either state is slim. We invite participants based on the specific theme of each summit. For example, in the case of the first summit in Berlin this was focused on organizations that dealt with blacklisting in the War on Terror, so we dispatched invitations to groups that are listed as such

and built contacts through international conferences that we attended. In the case of the fourth summit in Brussels, the focus was on the notion of the “stateless state,” which also included non-blacklisted groups such as Somaliland and the Rehoboth Basters. In the latter case, we proposed the program to the thirty-six unrecognized member states of the Unrepresented Nations and Peoples Organizations (UNPO) and tried to facilitate everyone who made clear that they saw urgency in our program. We also regularly get mails with questions from organizations that want to participate, so we maintain a list of people and organizations and try to develop programs that benefit their specific struggle. The summit is largely shaped after the political urgencies of our network.

BLOK Meanwhile, ETA has launched a unilateral peace process and has become the leading party in the Basque Country. What is your position on their involvement in representative parliamentary democracy?

JONAS STAAL... I believe that the constituency of ETA decides themselves on what they think is the best strategy to strengthen their demand and right to self-determination, and that is how it should be.

studentima kako biste, kako ste to istaknuli na vašoj internetskoj stranici, „zajedno razvijali istraživačke projekte o ulozi umjetnosti u političkoj borbi“. Mnoge od tih skupina (pritom nećemo ni spomenuti povijest umjetničkog angažmana u političkim pokretima) stvaraju „umjetnost za narod“ u formatima uličnog teatra ili murala, dakle umjetnost dostupnu širokim slojevima društva. Uzevši u obzir transformaciju umjetničkih institucija i umjetničkog obrazovanja u suvremenoj krizi kapitalizma, možete li nam reći na kakvu je publiku usmjeren rad *New World Summita*?

JONAS STAAL: Svaki naš samit dodatno popratimo političkim i kulturnim kampanjama, kako bismo u cijeli proces uključili bazu političke podrške skupinama s kojima surađujemo, političke stranke, aktivističke grupe, nevladine organizacije, diplomatske skupine te novinare i akademske institucije. Veliku važnost pridajemo sudjelovanju studenata, kako iz područja umjetnosti, tako i polja političkih znanosti i mirovnih studija.

NEW WORLD ACADEMY ŽELI BITI PROSTOR KOJI STUDENTIMA PRUŽA MOGUĆNOST ISTRAŽIVANJA DRUGIH SVJETOVA UMJETNOSTI, A NE SAMO ONIH KOJI SU USMJERENI ISKLJUČIVO NA KARIJERIZAM I PROFIT.

THE NEW WORLD ACADEMY WANTS TO SERVE AS A SPACE THAT GIVES THE POSSIBILITY TO STUDENTS TO SEEK FOR OTHER ART WORLDS THAN THOSE MERELY DIRECTED AT CAREERISM AND PROFIT.

BLOK: In 2013, *New World Summit* collaborated with BAK (Base for Contemporary Art in Utrecht) to found the *New World Academy*. The idea was to bring political organization closer to the students in order to – as stated on your website – “develop projects together that explore the role of art at the centre of political struggle.” Many among these groups – not even mentioning the history of artistic engagement in political movements – have been producing “art for the people” in the form of street theatre or murals as formats that are accessible to various layers of the society. Who is the audience of *New World Summit*, taking into account the transformation of art institutions and art education in the present-day crisis of capitalism?

JONAS STAAL: We have developed political and cultural campaigns around each of our summits, to involve the constituency of each of the groups that we work with, to involve political parties, activist groups, NGO's and diplomatic groups, as well as journalists and academic institutions. We put a lot of emphasis on the

Također surađujemo i s pojedincima koji su aktivni u umjetnosti i teatru. Važno nam je da naša publika dijeli iste ideale na kojima se zasniva naša organizacija kao interdisciplinarno, umjetničko i političko tijelo. Smatramo ključnim ukloniti postojeće barijere u javnosti; raznolikost javnosti nije nešto što se razvija spontano, stoga kako bismo je postigli, moramo ići od osobe do osobe, od grupe do grupe, od jedne baze političke podrške do druge. Cilj našeg rada nije samo stvarati platforme, nego i publiku kojoj se obraćamo.

BLOK: Ideja „zajedničkog istraživanja uloge umjetnosti u političkoj borbi“ podrazumijeva da su studenti koji sudjeluju u istraživanju politizirani ili prolaze proces politizacije. No, u kojoj mjeri njihov interes za takve pokrete može biti politički, ako se ne bave uvjetima svog umjetničkog obrazovanja ili općenitije pravilima koja vladaju svijetom umjetnosti?

JONAS STAAL: Sudjelovanje u *New World Academy* je besplatno, no od studenata ipak tražimo da u svojoj prijavi prilože i motivacijsko pismo. Uz to, raspravu o umjetnosti i politici ne volimo započeti od nule, stoga u programu sudjeluju studenti koje otprije zanima ideja izravne suradnje s nekim od političkih pokreta. Istina, mnogi se studenti ovdje po prvi puta susreću s takvom vrstom rada. To znači da je potrebno kolektivno pročešljati brojne

participation of students, both from the field of art as well as political science and conflict studies. And of course, we invest in people who are engaged in art and theatre. For us it is important that our public reflects the ideals of our organization as a cross-disciplinary, artistic and political body. We feel that it is crucial to break down the barriers between publics, and as we know that a diversity of publics is not achieved spontaneously, we work from person to person, group to group, constituency to constituency to achieve it. Our work is not just about creating platforms, but also about creating publics.

BLOK: The idea of jointly “exploring the role of art in political struggle” implies that the students are politicized or in the process of politicization. But to what extent is their interest in these movements political (rather than marked by exoticization) if they are, let us say, not involved in the conditions of their art education or, more generally, in the rules governing the world of art?

JONAS STAAL: Participation in the *New World Academy* is free, but we ask students to write us their motivation beforehand. We are also not willing to start the discussion on art and politics from scratch: our participants were beforehand open to the idea of working directly with a political movement. But indeed, for many

pretpostavke o organizacijama iz naše mreže i provesti diskusiju o prenamjeni umjetnosti u svrhu oblikovanja novog političkog prostora. Studij se kao takav odvija u zaštićenoj okolini, a greške su dio procesa. Smatramo da je gore pasivno prihvaćati *status quo* zbog straha od političke promjene nego se angažirati u političkoj promjeni i pritom činiti greške. *New World Academy* želi biti prostor koji studentima pruža mogućnost istraživanja drugih svjetova umjetnosti, a ne samo onih koji su usmjereni isključivo na karijerizam i profit. Mnogi naši studenti nastavili su surađivati s političkim organizacijama s kojima su se upoznali tijekom sudjelovanja u našem programu.

BLOK Projekt *Artists Organisations International* po formatu je dosta sličan projektu *New World Summit*. Razlika je u tome što su njegovi glavni akteri progresivne umjetničke grupe – progresivne jer „tragaju za kontinuitetom kulturnog i političkog angažmana koji se ne zasniva samo na osobnom interesu i autorstvu, predlažu društveno-političke agende i prisutne su u

PONEKAD SU DISKUSIJE ZAPINJALE NA PITANJIMA POPUT GENTRIKACIJE BERLINA: TAKVA SU PITANJA OD VRLO OGRANIČENOG ZNAČENJA ZA UMJETNIKE KOJI SU IZRAVNO POVEZANI S ORUŽANOM BORBOM ILI POLITIČKOM KRIZOM.

AT TIMES, DISCUSSIONS GOT STUCK IN ISSUES SUCH AS THE GENTRIFICATION OF THE CITY OF BERLIN: FOR ARTISTS DIRECTLY INVOLVED WITH ARMED STRUGGLE OR POLITICAL CRISES, THESE ARE OF VERY LIMITED IMPORTANCE.

students this is a first experience, which means that a lot of presumptions about the organizations from our network have to be worked through collectively, and the repurposing of art as part of shaping a new political sphere needs to be discussed. As such, the days of study take place in a protected environment. Mistakes are part of the process. We consider it worse to serve the status-quo out of fear for political change, than to engage with political change and make mistakes. The *New World Academy* wants to serve as a space that gives the possibility to students to seek for other art worlds than those merely directed at careerism and profit, and many of our students still work with the political organizations that were introduced to them during the sessions that they participated in.

BLOK The *Artist Organisations International* project is rather similar to *New World Summit* in terms of format, only that its main agents are progressive art groups – progressive in that, I quote, they “seek for continuity of cultural and political

svakodnevnoj političkoj borbi“. I ovaj projekt, kao i *New World Summit*, okuplja različite aktore, naročito po pitanju njihovog odnosa prema „svijetu umjetnosti“. Stoga u njemu sudjeluju i neka slavna imena iz tog svijeta, koja surađuju s poznatim umjetničkim institucijama poput TATE-a, ali i grupe poput umjetničkog pokreta povezanog s već spomenutim Nacionalnim pokretom za oslobođenje Azawada. Koje je Vaše viđenje razlika između tih dvaju „svjetova“? Jesu li oni u potpunosti odvojeni? Kako je to izgledalo u praksi, tijekom održavanja kongresa?

JONAS STAAL Trodnevni kongres *Artists Organisations International* koji sam pokrenuo zajedno s Florianom Malzacherom i Joannom Warsza bio je vrlo konfliktan. Bilo je jasno da smo okupili umjetničke organizacije koje su međusobno bile prerasličite da bi se mogla pokrenuti prava rasprava o tome što bi pojam „međunarodno“ u tom kontekstu mogao ili trebao biti. Umjesto razgovora o ujedinjenosti i zajedničkim programima, kongres je uglavnom ukazivao na razlike i u tom je pogledu bio važan – ali iz drugačijih razloga od onih koje smo očekivali. Tako su primjerice, organizacije *Artist Association of Azawad* i *Concerned Artists of the Philippines*, obje povezane s organizacijama s kojima surađujemo na *New World Summitu*, ostvarile značajan kontakt s vrlo politiziranim udruženjima poput *Laboratory for Insurrectionary Imaginaries* (koji je na kongresu

engagement that is not just based on personal interest and authorship, propose social/political agendas, situate themselves in the field of daily political struggle.” Same as in *New World Summit*, the agents are here rather heterogeneous, especially regarding their attitude towards the “world of art.” Thus, it features some of the “celebrities” of that world, who cooperate with prominent art institutions, corporations such as the TATE, as well as groups such as the art movement linked to the formerly mentioned Movement for the National Liberation of Azawad. What is your view on the differences between these two “worlds”? Are they completely separate? How did it look like in practice, during the congress?

JONAS STAAL The three-day *Artist Organizations International* that I initiated with Florian Malzacher and Joanna Warsza was very conflictual. It was clear that the artist-organizations that we brought together were far too different from one another to really discuss what an international could or should be. Rather than about unity or common programs, the congress mainly articulated difference along the way, and as such, it was important – although for other reasons than the ones that we anticipated. For example, the Artist Association of Azawad and the Concerned Artists of the Philippines – both related to organizations we work with in the summit – had

predstavljao John Jordan) i koalicije sindikata umjetnika i čistača (koju je predstavljao Matthijs de Bruijne). Ti se umjetnici otprije zalažu za dalekosežnu suradnju s društvenim pokretima i sindikatima te su njihov vizualni jezik i definicija autorstva neodvojivi od većih političkih konstelacija kojih su dio. S druge pak strane, grupe poput *Institute of Human Activities of Renzo Martens* ili *Centre for Political Beauty* su pseudo-političke organizacije koje se služe tom formom kako bi odaslane specifičnu umjetničku poruku ili izazvale politički odgovor. Kongres je okupio organizacije s prevelikim i nepremostivim razlikama u njihovoj umjetničkoj strategiji i agendama, prevelikim da bi se nadišle. Druga su poteškoća bile dimenzije političke borbe. Ponekad su diskusije zapinjale na pitanjima poput gentrifikacije Berlina: takva su pitanja od vrlo ograničenog značenja za umjetnike koji su izravno povezani s oružanom borbom ili političkom krizom. Ponekad se gubila ravnoteža u raspravama, a povrh toga je i sam kongres bio kritiziran da prakse političke umjetnosti pretvara u žanr. Iako svakoj kritici pristupam ozbiljno, ovu smatram tipičnim trikom institucionalne kritike: umjesto da se iskoristi prilika koju pruža takvo okupljanje, radije se odlučuje u nedogled kritizirati

**NOVOJ POLITICI POTREBNI SU NOVI JEZIK I
NOVI VIZUALNI IMAGINARIJ. UMJETNOST IMA
KLJUČNU ULOGU U TOM PROCESU.**

**A NEW POLITICS NEEDS A NEW LANGUAGE, A
NEW VISUAL IMAGINARY. ART HAS A CRUCIAL
ROLE TO PLAY IN THAT PROCESS.**

meaningful exchanges with highly politicized groups such as the Laboratory for Insurrectionary Imaginaries represented by John Jordan and the coalition of artists and cleaners union represented by Matthijs de Bruijne. These are artists that have already committed to far reaching collaboration with social movements and unions, and whose visual language and definition of authorship is embedded in the larger political constellations that they are part of. Groups such as the Institute of Human Activities of Renzo Martens or the Centre for Political Beauty on the other hand, are more mock-up organizations that use the front of something that looks like a political organization in order to make a specific artistic statement or to provoke a political response. This was a big gap of artistic strategy and agendas, too big to overcome. Another difficulty were the dimensions of political struggle. At times, discussions got stuck in issues such as the gentrification of the city of Berlin: for artists directly involved with armed struggle or political crises, these are of very limited importance. The balance was sometimes lost, conflict being the main remainder. On top of that, there was of course a critique on the congress itself, for "genrefying" practices of political art. While I take all critique

uvjete samog okupljanja kako bi izbjegao rizik sudjelovanja u nečemu što bi zaista moglo biti političkog karaktera. No, zahvaljujući svim ondje okupljenim umjetničkim i političkim stavovima, postalo je jasno da postoji izuzetno mnogo međusobno različitih umjetničkih svjetova. Budućnost projekta *Artist Organisations International* ovisi o tome u kojem ćemo od tih umjetničkih svjetova nastaviti našu aktivnost.

BLOK Historijska avangarda uživala je podršku Komunističke partije. Vaša umjetnička internacionala odvija se u vrijeme kad takva organizacija ne postoji, kad ne postoji nikakvo okupljanje na progresivnom lijevom frontu. Mislite li da ona utoliko uopće ima ikakvog djelatnog učinka? I, za kraj, koja je vaša politička pozicija?

JONAS STAAL ... Smatram da umjetnost ima ulogu pomoći oblikovati emancipacijsku politiku 21. stoljeća. Iskoristiti svoju sposobnost imaginacije u okupljanju nove političke koalicije koja bi objedinila širok spektar aktera: od društvenih pokreta do aktivističkih grupa, od političkih stranaka, do sindikata, od zadruga do novinarskih akcijskih grupa, od članova akademske zajednice do studenata. Moramo redefinirati pojam socijalne ekologije i učiniti je takvom da poželimo u njoj sudjelovati. Novoj politici potrebni su novi jezik i novi vizualni imaginarij. Smatram

seriously, the latter I find to be a typical trick of institutional critique: instead of taking the opportunity of a gathering, one chooses to endlessly critique the conditions of the gathering as such in order not to have to take the risk of getting involved in something that could be truly political. But because of all of these political and artistic positions at least one thing became clear: there are many, many different art worlds. The future of the *Artist Organizations International* depends on which of these art worlds we engage for its continuation.

BLOK The historical avant-garde had the support of the Communist Party. The present artistic international is taking place at the time when there is no such organization and no grouping on the progressive leftist front either. Do you think that it has any real effect? And, we cannot but ask: what is your own political position?

JONAS STAAL ... I believe that the role of art is to help to shape the project of emancipatory politics in the 21st century. To employ its imagination to assemble a new political coalition that crosses from social movements to activist groups, from political parties to unions, from cooperatives to journalist action groups, from academics to students. We need to redefine the social ecology that we wish to be part of and that we are willing to declare our

da umjetnost ima ključnu ulogu u tom procesu. Danas se naziru obrisi onoga što taj projekt može postati u 21. stoljeću, a primjeri su brojni: od Los Indignados do pokreta Occupy, od Gezi Parka do nedavnih masovnih studentskih prosvjeda diljem Europe; od Wikileaks do Chelsea Manning, od Edwarda Snowdena do piratskih stranaka; od Škotske nacionalne stranke do Sinn Féina, od koalicije Basque Bildu do pokreta Barcelona en Comú, španjolskog Podemos i grčke Syrize; od Zapatista do autonomnog Kurdskog ženskog pokreta. Novi svijet koji nam je potreban, već je u nastajanju. No mi ga moramo vidjeti, trebamo alate da bismo ga mogli prepoznati i pomoći ga oblikovati. Na snazi je dijaloški pokret protiv politike štednje, traže se novi modeli autonomije i masovne demokratizacije. Oblikuje se transnacionalna i komunalistička paradigma, ne samo u knjigama, nego i u praksi. Smatram da i mi kao umjetnici u tome trebamo sudjelovati. Da odgovorim na vaše drugo pitanje, ja i većina mojih kolega smo libertarijansko-socijalističkog opredijeljenja. Libertarijanski socijalizam ima vrlo specifičnu povijest, javlja se u komunalističkom pokretu u Kataloniji 1936. godine, kao i u današnjoj borbi Kurdskog ženskog pokreta u

**MODEL DRŽAVE I SAM IMA SVOJU VLASTITU
REVOLUCIONARNU POVIJEST: TEMELJI EUROPSKE
MODERNE DRŽAVE SEŽU U RAZDOBLJE
FRANCUSKE REVOLUCIJE.**

**THE MODEL OF THE STATE OBVIOUSLY HAS ITS
OWN REVOLUTIONARY HISTORY, IN THE EUROPEAN
CONTEXT THE MODERN STATE WAS FORMED
THROUGH THE FRENCH REVOLUTION.**

fidelity to. A new politics needs a new language, a new visual imaginary. I believe that art has a crucial role to play in that process. We see the contours of what that project can be in the 21st century: from Los Indignados to Occupy, from Gezi Park to the recent massive student occupations all over Europe; from Wikileaks to Chelsea Manning, from Edward Snowden to the Pirate Parties; from the Scottish National Party to Sinn Féin, and from the Basque Bildu coalition to Barcelona en Comú, Podemos and Syriza; from the Zapatista's to the autonomous Kurdish Women's Movement. The new world that we need is already in the making. But we need to see it. We need the tools to recognize it, and to help to shape it. There is a dialogical movement of anti-austerity, the demand for new models of autonomy and mass democratization taking place as we speak. A transnational and communalist paradigm is taking shape: not just in books, but in practice. I believe that is where our place as artists should be too. To answer your final question: most of my team considers themselves to be libertarian-socialists; me too. Libertarian-socialism has quite a unique history that re-emerges from the 1936 revolutionary communalist movement

Rojavi u Zapadnom Kurdistanu. Zapadni Kurdistan se 2012. godine proglasio autonomnom regijom, slijedeći ideje Abdullaha Öcalana, vođe PKK-a. PKK je od svog osnutka 1978. godine prošao brojne faze, od marksističko-lenjinističke borbe za neovisnu kurdsku državu do odbacivanja pojma države kao partijahalne, imperijalne i kapitalističke tvorevine. Öcalan instituciju države smatra „kolonijom kapitala“ i umjesto nje predlaže model „demokratskog konfederalizma“, odnosno „demokraciju bez države“. Taj sam model već spomenuo dok sam govorio o karti idealnog konfederacijskog bezdržavnog entiteta koju je predložila Dilar Dirik na četvrtom izdanju *New World Summita*. Dilar autonomiju definira kao praksu „življenja bez odobrenja“. U suštini, u tom principu „življenja bez odobrenja“ vidimo ideal fundamentalne demokracije, no mi sami to nikada ne bismo mogli tako artikulirati. Mi stvaramo uvjete za prostor u kojem možemo od toga učiti i zatim, prema tim idealima, razvijamo i oblikujemo naše programe. *New World Summit* želi biti parlament bez države za demokraciju bez države.

BLOK Instituciju države izjednačujete s kapitalizmom, međutim, državu percipirate kao jedno gotovo apstraktno „zlo“ i nikada ne ističete da u svojoj kritici i borbi napadate kapitalističku državu. Pritom nikada ne analizirate kapitalističku državu, a postojeće

in Catalonia to the present day struggle of the Kurdish Women's Movement in Rojava, West-Kurdistan. The latter established their own autonomous region in 2012, based on the ideas of PKK-leader Abdullah Öcalan. The PKK since its founding in 1978 went through very different phases, from Marxist-Leninist struggle for an independent Kurdish nation-state, to the rejection of the state all together as a patriarchal, imperial and capitalist construct. Öcalan calls the state “a colony of capital” and instead proposes a model of “democratic confederalism”: a “democracy without the state.” That is the model that I mentioned earlier in relation to the speech of Dilar Dirik at the 4th *New World Summit*, where she showed the map of this ideal confederate non-state entity. Dilar defines autonomy, in length of Öcalan, as a practice of “living without approval.” In essence, we see in that principle of “living without approval” the ideal of fundamental democracy, but we could never articulate it by ourselves. We create the conditions for a space where we could learn from it, and as a consequence, we develop and shape our programs according to these ideals. The *New World Summit* wants to be a stateless parliament for a stateless democracy.

socijalističke države ne spominjete kao mogući protuprimjer, nego uz balansiranje na granici usvajanja opasnog i povijesno pogrešnog diskursa „totalitarizma“. U tom se pogledu ne možemo složiti s vama...

JONAS STAAL Pogrešno zaključujete. Odbijam upotrebu pojma totalitarizma kao oblik propagande svoje vrste. Kao što sam već naveo, taj se izraz odnosi samo na diktatorske režime 20. stoljeća i u potpunosti zaobilazi razdoblje kapitalističke demokracije. Upotreba totalitarizma kao „uzvišenog zla“, odnosno „provizornog rješenja“ – kako ga je okarakterizirao Slavoj Žižek, više nas koči nego što nam omogućava kritičko sagledavanje današnjih režima.

Nadalje, u projektu *New World Summit* izravno surađujemo s progresivnim političkim strankama koje očigledno žele artikulirati oblike progresivne državnosti. Većina organizacija iz nepriznatih zemalja koje su uključene u summit bore se za svoje vlastite neovisne države, često s društvenim motivima i agendama. Smatramo se njihovim partnerima, dijelom koalicije parlamentarnih i neparlamentarnih pokreta. Tu ideju sam razradio u rezoluciji koju sam napisao zajedno s Marikom Petersom iz Nizozemske Zelene Stranke. U rezoluciji navodimo da je nužno odbaciti ideju prema kojoj bi parlament trebao činiti samu srž politike te istaknuti važnost paralelnih

i političkih struktura civilnog društva kao vodećih političkih sila. Model države i sam ima svoju vlastitu revolucionarnu povijest: temelji europske moderne države sežu u razdoblje Francuske revolucije. Njezino najvažnije naslijeđe je mogućnost formiranja općeg interesa koji nadilazi kategorije klase, etničke pripadnosti ili vjeroispovijesti. Međutim, u današnje doba hiperkapitalizma i masovnog nadzora trebali bismo se zapitati vrijedi li još uvijek takav model države? Grčki je primjer vrlo ilustrativan: institucije koje ne snose nikakvu odgovornost prema biračima ekonomskim su terorizmom, protivno volji grčkog naroda, natjerale Grčku, navodno „suverenu zemlju“ i njezinu ljevičarsku vladu na povratak politici štednje. Trebamo se upitati je li u 21. stoljeću model države još uvijek održiv za emancipacijsku politiku.

Umjesto odbacivanja institucije države takve kakva jest, radije bismo voljeli doprinijeti radikalizaciji njezinog emancipacijskog naslijeđa. Za to bi trebalo moći oformiti velike suradničke strukture koje ne bi bile vezane za nadnacionalne organizacije kao što su NATO, Europska unija u svome trenutnom obliku ili Međunarodni monetarni fond. Upravo te organizacije terorom politike štednje vrše pritisak na progresivne vlade poput one u Grčkoj. Zbog toga su izuzetno važne ideje o razvoju paralelnih struktura samoupravljanja za kakve se zalažu Öcalan i Kurdski ženski pokret. One predstavljaju oblik samoobrane koja bi mogla

BLOK You equal state with capitalism, but you see state as an almost abstract “evil,” never mentioning that it is a capitalist state that you attack in your critique and struggle. In doing so you also never analyse the capitalist state and you never mention the real existed socialist states as a possible counterexample, but rather as an example of dance on the edge of adopting the pernicious and historically wrongful discourse of “totalitarianism.” We cannot but disagree here...

JONAS STAAL I find this a wrongful conclusion to this conversation. First of all, I reject the very use of the notion of totalitarianism as a form of propaganda in its own right. As I said earlier on, the term is only applied to dictatorships of the 20th century and bypasses the age of capitalist democracy completely. This use of totalitarianism as a kind of “sublime evil,” a “stopgap” as Slavoj Žižek formulated it, it stops us to think rather than enabling us to be critical to the present day regimes that govern us. Secondly, we as the *New World Summit* work together directly with progressive political parties who obviously intend to articulate forms of progressive statehood. The majority of stateless organizations tied to the summit struggle for their own independent state, often with social and popular motives and agendas. We see ourselves as a partner of such movements,

as a part of a coalition between parliamentary and non-parliamentary movements. I elaborated on this in a resolution that I developed with Dutch Green Party MP Mariko Peters: we argued for the need to reject the idea that parliament is the heart of politics, and to emphasize the importance of parallel and civil political structures as leading political forces. The model of the state obviously has its own revolutionary history, in the European context the modern state was formed through the French Revolution. Its most important heritage is its potential capacity to articulate a notion of common interest that is not limited to categories of class, ethnicity or religion. But today we should ask, in the age of mass surveillance and hyper-capitalism: is the model of the state still effective? The Greek case is telling: a supposed “sovereign country” with a popular left-wing government was violently forced back into austerity against the will of its own people through economic terrorism of institutions that are unaccountable to any voters or constituencies. The question is if the model of the state is still viable in the 21st century for emancipatory politics. Instead of abandoning or rejecting the state as it is, we rather see ourselves contributing to a radicalization of the emancipatory heritage of the state. For this, we imagine the possibility of large scale cooperative structures that are not

prevesti ideale zajedničkog dobra, nekoć artikulirane u modelu države, iz korupcije unutar nadnacionalnih organizacija nad kojima narod nema kontrolu. Paradoksalno, čini se da ćemo prvo morati napustiti model države formiran u kapitalističkoj demokraciji kako bismo mogli sačuvati emancipacijsko naslijeđe države. Ta se tranzicija odražava upravo u demokraciji bez države.

S engleskog na hrvatski prevela: Ivana Bertić

tied to supranational structures such as NATO, the current state of the European Union, the International Monetary Fund and so on, because these are exactly the actors that force the possibility of progressive governments – such as that of the Greeks – under the terror of austerity, whether its citizens support it or not. This is why Öcalan's and the Kurdish Women's movement ideas about developing parallel structures of self-governance are so crucial: they are essentially a form of self-defence that might translate the ideals of the general will and common good once articulated through the state, from its corruption within supranational structures outside of people's control. The paradox today seems that in order to save the emancipatory heritage of the state, we will have to abandon the state as formed under the regimes of capitalist democracy first. Stateless Democracy is a practice that articulates that transition.